

TÄISKASVANUHARIDUSE NÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

20.10.2020 nr 9.4-4/20/45

Koosoleku toimumise aeg: 01.10.2020 nr 3

Algus kell 14.00, lõpp kell 15.40

Juhatas: Robert Lippin

Protokollis: Annaliisa Toom

Osa võtsid: Anu Kull (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium), Ene Käpp (Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras), Heleri Reinsalu (Riigikantselei), Kaido Vestberg (Eesti Koolitus- ja Konsultatsioonifirmade Liit), Kaja Toomsalu (Eesti Ametiühingute Keskliit, Peep Petersoni asendusliige), Kristi Suur (Sotsiaalministeerium), Larissa Jõgi (Täiskasvanute koolitaja kutsekomisjon, Rektorite Nõukogu), Ly Kallas (Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasium, täiskasvanute gümnaasiumide esindaja), Mait Palts (Eesti Kaubandus-Tööstuskoda), Margit Düüna (Eesti Vabaharidusliit), Peep Peterson (Eesti Ametiühingute Keskliit), Piret Lemsalu (Eesti Tööandjate Keskliit), Reelika Leetmaa (Eesti Töötukassa), Rein Oselin (Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing), Terje Haidak (Haridus- ja Teadusministeerium), Tiia Randma (Sihtasutus Kutsekoda), Tiia Ristolainen (Rektorite Nõukogu)

Puudusid: Erika Meejärv (Rahandusministeerium), Mailis Reps (Haridus- ja Teadusministeerium), Peep Peterson (Eesti Ametiühingute Keskliit), Riina Viiding (Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsioon TALO)

Kutsutud: Kairi Solmann (Haridus- ja Teadusministeerium), Külli All (Haridus- ja Teadusministeerium), Sander Pelisaar (Haridus- ja Teadusministeerium)

Vastavalt haridus- ja teadusministri 22.02.2020 kinnitatud käskkirjale nr 46 „Täiskasvanuhariduse Nõukogu moodustamine ja selle töökord“ lisa punktile 8 on nõukogu otsustusvõimeline, kui osa võtab vähemalt 2/3 nõukogu liikmetest. Seega on nõukogu otsustusvõimeline.

PÄEVAKORD

1. Sissejuhatus: täiskasvanuhariduse valdkonna hetkeseis
2. Täiskasvanute koolituse seaduse muutmise väljatöötamise kavatsuse tööversiooni tutvustus ja arutelu

1. Sissejuhatus: täiskasvanuhariduse valdkonna hetkeseis

KUULATI:

Aseesimees Robert Lippin avas koosoleku, tutvustas päevakorda ja andis inforingiks sõna täiskasvanute gümnaasiumide, kutseõppeasutuste, ülikoolide ja Eesti Vabaharidusliidu esindajatele.

Ly Kallas: Täiskasvanute gümnaasiumidele ei olnud kevadine distantsõpe midagi uut. Paljudel on varasem e-õppe kogemus olemas. Seega kevadel läks eriolukorras õppetöö ümberkorraldamine sujuvalt. Õppeaasta algas väga hästi, kõigil koolidel toimub ka suuremal või vähemal määral kontaktõpe. Tallinna Vanalinna Täiskasvanute Gümnaasiumis, Pärnu Täiskasvanute Gümnaasiumis ja Tallinna Täiskasvanute Gümnaasiumis on õppijate arv suurenenud. Viimasel on erakordselt palju kümnendaid klasse, kümme paralleeli. Ka Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumis on õppijate arv suurenenud, aga see muutub pidevalt. Valgas ja Jõgeval on õppijate arv vähenenud. Selle aasta eripära on see, et paljud inimesed, kes on naasnud välismaalt, on tulnud oma haridusteed jätkama. Koolid on erinevad, aga ühine on paindlik lähenemine.

Rein Oselin: Kevadel jäid valdavalt kutseõppeasutustes kõik kursused ära. Praktilist õpet ei saa veebis teha. Kõik ärajäänud kursused on tänaseks tehtud. Kuid väljalangevus nendest on märkimisväärselt kasvanud, ligi 20-30%. Tavaaegadel oli väljalangevus alla 10%. Uued kursused on valdavalt täitunud.

Tiia Ristolainen: Koroonaaeg mõjutas kõige rohkem rahvusvahelist täiendusõpet. Suveülikooli ja tellimuskursused jäid ära, kuigi ülikoolid pakkusid veebipõhise õppe võimalust. Paljud siiski leidsid, et see pole eesmärgipärane, sest neil oli soov tulla kohapeale meie kultuuriruumi. Mõju avaldas ka väärikate ülikoolile, mis on 15 kohas üle Eesti. Otsustasime, et auditoorsed loengud sügissemestril jäävad ära. Selle asemel pakume piirkondades digikoolitusi, väikestes rühmades õpitubasid ja veebiloenguid. Täna üks piirkond teatas, et suure tõenäosusega saame Lõuna-Eestis pakkuda Kaguraadio vahendusel loenguid kuulamiseks neile, kellel ei ole veebivõimekust või tehnilisi vahendeid.

Muus täiendusõppe osas on mõju väiksem kui kartsime. Kõik ülikoolid ütlevad, et õppimissoov on pigem kasvanud. Tuli rohkem õppijaid avatud õppesse, mis tähendab tasemeõppe ainete võtmist täiendusõppijale üksikkursuste kaupa. Paljud tellimuskoolitused lükati sügisesse ja kõrgkoolidel on nüüd palju tööd, et koolitused ära teha. Kõik tellijad ei soovi siiski veebipõhiseid koolitusi. Näiteks muusikavaldkonnas on keeruline veebipõhist õpet teha. Oleme märganud, et hankekutsete arv on vähenenud ehk tellimuskoolitused, mida tellitakse. Algasid RKT kursused. Mõned üksikud kursused küll ei täitunud, aga enamus läksid käima.

Kasutame erinevad veebikeskkondi - Zoom, BigBlueButton. Väljakutseks on ka hübriidõppe läbiviimine, mis vajab tehnilist varustust, ka õpetajate oskusi, et saaks õppesse haaratud nii klassiruumis olevad inimesed kui ka veebis olevad õppijad. Mõlema poolega tuleb aktiivselt tegeleda. Püüame juurde hankida ka seadmeid.

Margit Düüna: Eesti Vabaharidusliidus on liikmeid 65 - koolituskeskused, liidud, mõned muud organisatsioonid, näiteks Kodukant jne. Oleme koroonast alates monitoorinud oma koolituskeskuste tegevust. Liidus on meil toimumas põlvkondade vahetus. 25 aastat tagasi alustanud keskuste juhid hakkavad otsi kokku tõmbama. Liikmeskond on sellel aastal uuenenud, juurde on tulnud kümme uut liiget. Peamine kokkupuude on meil võtmepeadevuste arendamise projektide elluviijatega. Olukord on koolituskeskustes väga erinev. Osadel on grupid täitunud ja alustatakse. Teised ei soovi koolitustega alustada, sest vanemad inimesed (50+) ei tule koolitustele, koroonaga on tekkinud ebakindlus. Koolituskeskused ei tea, kas saavad teha koolitused lõpuni, see võib kaasa tuua ka rahastamise küsimuse. Keskused üldiselt eelistavad kontaktõpet. Probleem seisneb ka selles, et arvutikursustel osalejad ei pruugi toime tulla veebiõppega. Keelekursustel on olukord parem. Liikmed ei kipu veebiõpet väga rakendama, napib nii IKT tehnikat kui digioskusi. Tegime neile selles valdkonnas küll töötubasid, kuidas kasutada Zoomi, erinevaid veebiplatvorme jne. Kindlasti jätkame sügisel taas sellise tegevusega. Koolitajad on öelnud, et neid kursusi, mis puudutavad baasoskusi, neid on keeruline veebis teha. Ka keraamikakursust või pilliõppe õpetamist on veebipõhiselt raske korraldada. Samas on õpetajaid, kes tulevad toime.

Koolituskeskustele teeb ka muret ESF perioodi lõppemine ja kuidas me edasi liigume. Igauks otsib võimalusi, kuidas hakkama saada. Rahvaülikoolid palusid abi Kultuuriministeeriumist ja tulemas on eraldi meede. Abipaketi suurus on ligi 300 000 eurot. Osad meie liikmed on väikesed koolituskeskused, millel pole rahvaülikooli nimetust, kuid nad juhivad rahvaülikoolide printsiipidest, et kas ka neil on võimalik toetus saada, seda veel ei tea.

Larissa Jõgi: Sellel aastal meenutas ülikoolidesse vastuvõtt 2009. aasta sisseastumist. Kahe õppekava vastuvõtukomisjonis oli näha, et ülikooli tasemeõppesse tulevad koondatud inimesed. Kui 2009. aasta vastuvõtt oli koondatud müügijuhte ja turundajaid, siis sellel aastal olid töö kaotanud turismifirmade esindajaid. Avatud õppe kaudu tuleb tasemeõppe moodulitesse

kuuluvaid kursuseid võtma palju rohkem inimesi. Praegu on see arv kahe- ja kolmekordistunud.

Larissa Jõgi: Koolitaja kutsete taotlejaid oli sellel korral ka veidi rohkem - 102. Tajutav vajadus kutse järgi on põhjustatud soovist osaleda hangetel ja pakkuda kvaliteetset koolitust. Surve kvaliteedile aitab siin kaasa. Inimesed teadvustavad, et on vaja tõendada kvaliteeti.

Robert Lippin: Mis pilt Eesti Töötukassale avaneb?

Reelika Leetmaa: Eriolukorra ajal vähenes karjääriteenustele sisenemine 40%, koolitustele 20%. Kui vaadata kolmanda kvartali tulemusi, siis võib tõdeda, et koolitustele on sisenejaid rohkem kui eelmisel aastal. Kui eelmisel aastal samal ajal oli umbes 10 000 inimest erinevatel täienduskoolitustel, siis praegu on 12 000. Huvi on taastunud.

Robert Lippin: Lühike kokkuvõte, et turg ei ole päris ära hangunud. Osades kohtades õpitakse rohkem, aga 50+ sihtgrupp osaleb pigem vähem. Praktiliste teemadega koolitusi on keeruline distantsõppele üle viia.

OTSUSTATI: Võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

2. Täiskasvanute koolituse seaduse muutmise väljatöötamise kavatsuse tööversiooni tutvustus ja arutelu

KUULATI:

Robert Lippin: Oleme ette valmistanud täiskasvanute koolituse seaduse muutmise väljatöötamise kavatsuse. Täna on selle esmane tutvustus ja arutelu. Miks me sellist asja üldse teeme? Alati on öeldud, et riik ei peaks kogu aeg seadusi tegema ja seadusi muutma. See tuleb kontrolli alla saada. Väljatöötamiskavatsuste (VTK) süsteemi kasutusele võtmine ongi selle tulemus, et enne kui hakatakse seaduse eelnõud tegema, koostatakse väljatöötamise kavatsus. Seejärel see kooskõlastatakse. Protsessi käigus peaks välja tulema, kas seaduse muudatust või uut seadust on vaja; kas väljapakutud lahendused on mõistlikud või mitte jne. VTK põhiprobleemid on koondatud lehel, mis teie laudadel (lisa 1).

Terje Haidak: Mõõnan, et VTK materjali on palju. VTK-l on kohustuslikud osad, millest peab lähtuma - põhjalikud probleemi kirjeldused, mõjude analüüs, välisriikide kogemused jne. Asja tuum asub VTK teises pooles, kus me oleme välja toonud põhiprobleemid.

Robert Lippin: Kõigepealt eelkontrolli teema.

Anu Kull: MKMi poolt lugesime dokumenti. Koondasime ka maakondlike arenduskeskuste (edaspidi MAK) ja klastrite võrgustike koolituste läbiviijate arvamused, lisaks IKT osakonna arvamused. Enne kui dokumendiga edasi minna, siis peaksime kolmepoolselt seda arutama - MKM, HTM ja SoM. See ei saa olla vaid ühe ministeeriumi haldusala teema. Nõus, et süsteem vajab korrastamist, kuid see ei saa tulla koolituspakkumise paindlikkuse arvel. Nõue, et kõik lähevad ennast EHISesse registreerima, ei sobi ettevõtetele. VTK-st on välja jäänud ettevõtted. Õppekavade registreerimine EHISes ei ole nende jaoks teostatav. Ettevõtted ei hakka väljundipõhist õppekava EHISesse registreerima. Praegusel ajal suureneb *online* kursuste osakaal. Kuidas hakkab toimuma nende kursuste reguleerimine? Oleme valmis muus osas arutama. Enne väljatöötamiskavatsusega edasi minekut tahaksime seda täpsemalt HTMiga arutada.

Terje Haidak: Kui asutus on ennast EHISesse registreerinud, siis peaks ta täitma täiskasvanute koolituse seadust, mis tähendab, et ta on oma tegevuse teinud avalikuks. Avalikuks tegemise mõte oli see, et anda õppijale ja rahastajale kaasvastutus koolituse valiku eest. Meie jaoks on probleem, et praegu on registreerimine väga lihtne, puudub kontroll nõuete täitmise üle. Nõuete täitmise kontroll tuleb tagantjärele. Asutuse EHISest välja saamine on raske. Väga paljud registrisse tulijad ei mõtle läbi, miks nad on registrisse tulnud, osad ei mäleta, et nad üldse ennast registrisse kandnud on. Meil on riiklik register, mis ei peegelda seda, mis oli selle algne mõte.

Anu Kull: Probleemi tõstatusega nõus, aga lahenduskaiguga mitte. Ei näe põhjust siduda eelkontroll paindlikkust piiravate tingimustega. Äriregister ka ei kontrolli, kas aastaaruanded on korrektsed.

Reelika Leetmaa: EKKA uuring tõi ju välja, et ligi pooled registris olevad asutused ei täida täiskasvanute koolituse seadust. Mulle jäi arusaamatuks, kus on probleemikoht.

Anu Kull: MAK-id ja klastrid, mis pakuvad kvaliteetset koolitust, ei hakka võrdlema, kas õppekava on väljundipõhine või mitte. Ettevõtted surutakse hariduse maailma, kus neil pole ettevalmistust. Täienduskoolitused peaksid olema eluga seotud ja see pole haridussüsteem.

Kaido Vestberg: Eelkontroll on parem kui järelkontroll. VTK-s ei ole üldse juttu „täienduskoolituse“ mõistest. Seadus räägib õppekavast ja väljundipõhisusest. Paljudel koolitustel ei ole õppekava, see on ajale jalgu jäänud.

Terje Haidak: Me pole tahtnud igasuguseid õppe liike formaliseerida, et jääks sisse paindlikkus. Vabaharidus kasutab õpiringe, mille aluseks ei ole õppekavad. Coaching on hea töökohal õppimiseks, me pole seda formaliseerinud, et jääks sisse paindlikkus. Ühelgi avaliku sektori organisatsioonil pole keelatud tellida ka teistsugust teenust. Coachingut võib tellida selle nime all. Seda ei pea panema täienduskoolitusele nõutud raamidesse.

Tiia Randma: Ei ole päris nii, et ettevõtted ei oska haridusmaailma sõnu ja tulevad siis koolitusi pakkuma. See võib olla ka kolmandatele osapooltele ohtlik nt iluteeninduse valdkonnas. Nendes valdkondades, kus tegutsemine võib olla ohuks teiste inimese tervisele, on koolituste sisulise kvaliteedi tagamine tähtis. Valdkondi tuleks eristada. OSKA tiim toetab sisukvaliteeti tagava lävendnõuete kehtestamist registreeringu saamisel: formaalsetele tingimustele vastavus; sisuline koolituse kvaliteedi hindamine kasutades (valdkonna) eksperthinnanguid; koolitaja kvalifikatsioon, sh seos õpetatava erialaga. Negatiivse hinnangu korral peaks saama koolituse pakkumise lõpetada, mis on ka eelnõudokumendis kirjas. Edasise arutelu küsimusena on mainitud piiripealseid juhtumeid. Arvame, et arutelu on vajalik ja mingi seisukoht tuleks võtta. See ei pruugi lõpuks olla seotud TäKSiga, aga kuna nende piiripealsete juhtumite puhul võib olla samuti oht inimese tervisele, siis arutelu ja võimalikud lahendused teenuse või koolituse ohutuse tagamisel on meie hinnangul vajalikud.

Kaido Vestberg: Kui vaadata koolitust eraldi ja kõike muud saab sellest seadusest mööda tellida, siis võib tekkida olukord, kus osad koolitusasutused nimetavad koolituse ümber *kootsinguks* ja sellisel juhul ei pea nad sisulist kvaliteeti tagama. Seaduse muudatuse VTK muutub ju siis mõttetuks.

Larissa Jõgi: Mõte seoses eelkontrolliga. Sellele peaks eelnema koolitusasutuste endi eneseanalüüsiv tegevus, mis on kvaliteedihindamise süsteemiga seotud. Kõik teised haridustasemed teevad ju perioodiliselt enesehindamist – ülikoolid, kutseõppeasutused. See võiks olla ka täienduskoolituse standardiga kaasnev hindamisstandard.

Margit Düüna: Eesti Vabaharidusliit tervitab seda protsessi. Jagan ühe meie keskuse kogemust, et Eestis on ülimalt lihtne koolituskeskust luua. Keegi midagi ei küsi ja keegi midagi ei kontrolli. Järgmisel nädalal edastan EVHLi seisukoha ministriumile. Süsteem võiks olla ka integreeritud täiskasvanute koolitaja kutsega.

Tiia Ristolainen: Eelkontroll on vajalik. Ülikoolid on läbinud kvaliteedihindamise ja institutsionaalse akrediteerimise. Kas on võimalik teha erandeid nendele koolitusasutustele, kus toimub kindel kvaliteedihindamise kontroll? Et need asutused ei peaks pidevalt kvaliteedihindamise etappe läbima. Oleme valmis tegema EKKAle ettepaneku koostamiseks, et täpsustada institutsionaalse akrediteerimise täiendusõppe ja ühiskonna teenimise punkti. Selle saaks veel sügavamalt lahti kirjutada. Ülikoolide mure on see, et ei tekiks topelthindamissüsteeme. Me oleme kvaliteedihindamise poolt. Kas registreerimine tähendab ka riigilõivu?

Terje Haidak: Võib tähendada riigilõivu. EKKA on ka meile öelnud, et ühele organisatsioonile samas haridusruumis pole mõtet teha mitmekordset hindamist, aga siis peab olema täienduskoolituse fookus akrediteerimises senisest tugevamalt sees.

Robert Lippin: Kui riigile pannakse suur kohustus kanda kõik kvaliteedihindamisega seotud kulud, siis Rahandusministeerium sellele heakskiitu ei anna. Kui ehitada üles mitmetasandiline kvaliteedihindamise süsteem ning toimub kulude katmine läbi riigilõivu, siis võime Rahandusministeeriumist sellele kooskõlastuse saada.

Piret Lemsalu: Tööandjate keskliit juhib tähelepanu, et igasugune kontroll ja järelvalve nõuab raha ning selle peab koolitusasutus või riik kinni maksma. Koolituste hinna kallinemine kasvõi riigilõivu võrra ei vii kuidagi eesmärgile lähemale, kui eesmärk on võimalikult suurele hulgale inimestele täiendkoolituste kättesaadavus. Riigi plaan on bürokraatia vähendamine. Kuid kontrolli ja akrediteerimissüsteemi loomine just suurendab riigipoolset regulatsiooni. 94% täiendkoolitusasutustest (1152 1227-st) on eraõiguslikud äriühingud, MTÜ-d või SA-d. Sellise kontrolli loomine avaliku raha kasutamise eeldusena võib küll kvaliteeti parandada. Kuid on ka tõrjuv meede ja tööandjate esindajana ei saa me toetada seaduse muudatust, kui see vähendab ettevõtjate võimalusi võrreldes avalik-õiguslike asutustega, kes saavad nõutud kriteeriumide täitmiseks kasutada avalikku raha. Tagasisidestamine on piisavalt hea meede mis ei nõua olulist lisaressurssi, toetame selle kohustuslikuks muutmist ja avalikku kättesaadavust.

Mait Palts: Teemasid on palju. Oleks hea teha väiksemates gruppides põhjalikumaid arutelusid. Ehk tuleks alustada veel tagantpoolt, mis on ootus, kuhu maani riik peaks sekkuma. Milline on koolituse definitsioon? Mille kvaliteeti peab riik tagama ja milliste hoobadega? Igal pool ei pea riik sekkuma kvaliteedi osas. Saadan kindlasti kirjalikud tähelepanekud ka. Võib-olla peaks Rahandusministeeriumit rohkem kaasama. Mõelda, millised koolitused üldse peaksid olema tulumaksusoodustusega. Järelevalve mõte on hea, aga kummalised on VTK-s väited selle teostamatuse kohta.

Reelika Leetmaa: Meie toetame EHISesse registreerimisel eelkontrolli tegemist. Iga vastutustundlik rahastaja tahab teada, mida koolituse tulemusena saadakse. Ka sellisel juhul, kui tellitakse vaid ühepäevane koolitus. Ettevõtetele ei ole tohutult koormav täita miinimumõudeid. Väljundipõhine õppekava ei ole tuumateadus.

Näeme suuremaid probleeme valdkonnas, kus on risk inimese tervisele. Siin läheksime isegi kaugemale. Oleme valmis tegema ettepanekut, et see võiks olla tegevusloa nõudega valdkond, kus mõni asutus kontrolliks nende nõuete täidetust, näiteks Terviseamet. Kootsingu osas ei näe põhjust, miks see peaks olema koolitusena defineeritud. Oleme teinud ettepaneku, et saaksime rahastada lisaks koolitusele ka kootsingu, milleks ei ole vaja õppekava.

Mait Palts: Toetan seda arutelu, et kas õige lähenemine võiks olla valdkonna või tegevusalapõhine. Kui inimese tervis on mängus, siis seal on põhjendatud rangemad reeglid ja järelhindame. Aga küsimus kindlasti, kas seda on vaja kõigi valdkondade üleselt.

Robert Lippin: Üks viis on läheneda valdkonnapõhiselt, teine viis on läheneda mahupõhiselt, näiteks jätta välja koolituse pakkujad, kes teevad alla 20tunniseid koolitusi, siis neid ei reguleeriks.

Mait Palts: Küsimus, kas peaksime lähenema asutuse või koolitusepõhiselt. Asutusepõhiselt läheneda on mõneti poolik, seal sees saab igasugu pulli teha.

Anu Kull: Kvaliteedi tagab koolitaja mitte asutus. Küsimus, miks ei ole ettevõtteid pildi osa. Terje Haidak: Kvaliteedi tagab koolitaja kui ka koolitusasutus.

Robert Lippin: Kui liigume teisele teemale, et tuleb veel täiendav akrediteerimine koolitusasutustele, kes pakuvad koolitusi riigi raha eest. Millised on arvamused?

Kristi Suur: Sotsiaalministeeriumi poolt toetame suuremat kontrollimist. Kolmeastmeline süsteem väljendab seda, mis eelmiste kordade aruteludes on olnud. Kindlasti küsimus, mis saab väliskoolitajatest. Teenuste vaba liikumine. Samuti paindlikkuse teema. Mõjude analüüs ei ole päris terviklik. Ei ole põhjalikult analüüsitud, kuidas seaduse muutmine mõjutab koolituste kättesaadavust. Kindlasti on vaja mõelda üleminekusüsteemide peale. Kas uutele turule tulijatele muutub midagi keerulisemaks? Vist mitte.

Terje Haidak: Õppe kvaliteedi hindamine või akrediteerimine on suur läbirääkimise koht. Kindlasti on vajalik, et mingi suurusjärg koolitusasutusi peaks hindamise läbima positiivselt.

Mait Palts: Eelkontroll võib olla mõistlik, kui see on teostatav mõistlike kulude ja nõuetega. Sealjuures võiks olla kord aastas sisuline ülevaade koolituse teostamise protseduuri kohta, mis oleks ka avalikustatud. Sellest on võimalik järeldada ka midagi koolituse kvaliteedi kohta. Akrediteerimissüsteemi neile, kes kasutavad avalikke vahendeid, sellisel kujul ei saa ma toetada.

Reelika Leetmaa: Akrediteerimine vajab vist tõesti rohkem läbimõtlemist. Võimalik, et see on vabatahtlik süsteem või spetsiifilistes valdkondades.

Robert Lippin: Teie mõtted avaliku tagasisidesüsteemi kohta.

Reelika Leetmaa: Tagasisidesüsteem võiks olla. Kõik tellijad ei ole targad tellijad, eriti kui me räägime üksikisikust. See suurendaks läbipaistvust, et klient oskaks valida.

Kaido Vestberg: Kvaliteedi juurde kuulub tagasiside. Ärimaailma tagasiside on teine kui erasektori oma.

Tiia Ristolainen: Ülikoolides on need tagasisidesüsteemid välja töötatud. Meie jaoks oleks siis küsimus, et kuidas see tagasisidesüsteem käivituks, milliseid andmeid avalikustatakse, et isikuandmed oleksid kaitstud. Et säiliks objektiivsus. Võib-olla need peaksid olema üldisemad printsiibid. Kui ülikoolides on välja töötatud tagasisidesüsteemid, siis me hea meelega kasutaksime neid edasi.

Kaido Vestberg: Võib-olla saaks olla ühtne süsteem riigil - EAS, Eesti Töötukassa jne. Meie oleksime nõus ühinema, kui oleks ühtne süsteem.

Terje Haidak: Kui mõned komponendidki oleksidki ühtsed, siis oleks hästi.

Tiia Ristolainen: VTKs on ka mikrokraadide pakkumine. Selles osas on meil segadus, kasutuses on erinevad definitsioonid. Kui inimene näeb sõna „kraad“, siis ta mõtleb kraadiõpet.

Terje Haidak: Märksõna tuleb elukestva õppe strateegiast - õpiampsude idee. Kuidas lähemaid õppimisjuppe tunnustada jne. See pigem tulevikumuusika.

Mait Palts: Tagasisidet toetame, kui see on läbipaistev, lihtne ja avalik.

Robert Lippin: Diskussioon oli vajalik, sest saime olulist tagasisidet, mis küsimused tekivad. Oleme VTK esimeses etapis. Me pole jõudnud selle dokumendiga veel teiste ministriumide juurde. Arutelust tuli välja, et süsteemis on väga erinevad osapooled, ootused, tasemed. Täna on mõistetest erinev arusaamine. Arutelu tõi välja ka nüansse, millega me edasi töötame ja partneritega kohtume - õppe kestvus, valdkonnad, väliskoolitajate teema jne. Jätkame edasi töötamist. Hetkel ei saa uut koosolekuaga välja pakkuda. Kõigepealt jälgime olukorda riigis ja siis pakume kohtumiseks aja jooksvalt.

OTSUSTATI: Võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Robert Lippin
Juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Annaliisa Toom
protokollija